



Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ár : egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Mohammed próféta.

Mohammed (hatalmas) a tőle nevezett vallás alapítója, született 571. évben K. u. Mekka városában. Atyja Abdallah, anyja Amina, a Közép-Arábiában uralkodó tekintélyes koraischita törzshöz tartozott, mely törzsből választatott a mekkai kormányzó és a Kaába ¹⁾ őrzője

Mohammed korán vesztette elszüleit, és előbb nagyatyja, Abdul-Mutaleb, ennek halála után pedig Abu-Taleb nagybátyja által neveltetett. A próféta gyermek-éveiről az arab hagyományok nem emlékeznek. Tizenkét-éves korában már nagybátyját teendőiben segítette, és basrahai kereskedési utazásában elkísérte; itt ismerkedett meg Bahira nevű keresztény szerzetessel, és ezen ismeretség később Mohammed vallására nagy befolyással lön. Ifju-korában részt vett a koraischitáknak a havazi törzs ellen tartott háborujában; ezen háboru „az isten-

telen háboru“-nak is nevezetik, mert épen a négy sz. hónapok ¹⁾ egyikében tartatott

Huszonöt-éves korában a próféta a gazdag és özvegy Cadidscha kereskedőnő szolgálatába lépett, s ez öt nemsokára annyira megkedvelte, hogy bár 15 évvel öregebb volt, atyja akaratának ellenére, Mohammedet kezével megkínálta, melyet ez el is fogadott. Ezen házasságból Mohammednek több gyermeke volt, hanem ezek vagy igen fiatalon, vagy magzat nélkül haltak meg; csak Fatime, ki Alinak, Abu-Taleb fiának, felesége volt, birt gyermekekkel, és az arab hagyományokban egy nagy család törzsanyjának mondatik.

Mohammed későbbi éveiben folytatta ugyan a kereskedést, de jobbára csak vallási dolgokkal foglalkozott. Némelykor napokig tartózkodott egy — a Hara hegyhez közel fekvő barlangban, különösen a sz. hónapok alatt. Ezen barlangban jelent meg állítása szerint „Leilet el Kadr“ (Gábiel) arkangyal,

¹⁾ Szentkő; némelyek szerint azon kő Jákobtól (bibliai) származik.

¹⁾ A töröknél a sz. hónapok alatt a háboru tiltatik. A szent hónapok, vagyis törökök ünnepei közt leghíresebb a Ramazan vagy bójthava, és a Beiram vagyis örömnapok.

s tudatá vele magas hivatását. Mohammed negyven-éves korában lépett fel nyilvánosan tanaival, s mindenekelőtt nejét, Cadidschát, Abu Bekr ¹⁾ barátját és Zaid szabad szolgáját szerezte meg önalkotta vallásának.

Néhány év multán a próféta összehitta Hassem-törzsbeli rokonait vendégségre, és ekkor hirdeté ki Istentől való küldetését, egyszersmind fölkérve a törzs ifjait, hogy segédtársakul szegődjenek.

A rokonok mindnyájan csodálkozással fogadták a hallottakat, de a kérelemnek nem igen akartak engedni; ekkor lépett elő Ali, fölajánlá tehetségeit s mindenkit halállal fenyegetett, ki Mohammed tanait el nem fogadná. Erre a hassemmiták elismerték Mohammed küldetését, vagy csak úgy tették magukat, mintha elismernék.

Abu Leheb volt az egyedüli rokonai közül, ki őt csalónak mondta és élethossziglan a próféta ellensége volt.

Az új vallás követői csakhamar veszélyeknek valának kitéve, s kénytelenek voltak Abessiniába menekülni.

Mohammed a veszély idején közelebbi rokonainál rejtőzködött, de később annyira üldözött, hogy kényelen volt biztosabb menhelyről gondoskodni.

Abu-Taleb segítségével jutott Mohammed egy, Mekka városához közellevő erős várba; ekkor vándorolt ki a hívők második csoportja. A várban, melyben Mohammed három évig tartózkodott, állította össze vallási törvényeit; ²⁾ itt jelent meg a próféta állítása szerint másodszer Leilet el Kadr arkangyal, és állhatatosságra inté.

A mekkabeliek látván, hogy Mohammed vallásától nem tágit, és hogy eltéríteni nem lehet, megengedték, hogy a városba visszajöhessen. A próféta most szabadon hirdeté vallását, és a hívők száma egyre növekedett; Nadschran (Mekkához nem messze fekvő) városkában egy keresztény karaván tért át az izlamra. ³⁾

Mohammedet most egy fájdalmas csapás sújtotta. Abu-Taleb, ki őt nevelé és

¹⁾ A próféta jó barátja. Halála után ő gyűjté össze annak tanait, és a Koránt vagyis a vallási könyvet is ő készítette.

²⁾ A próféta nem írta össze törvényeit, mert az írást nem értette, hanem követői közül egynehányan, kik mindig a prófétával voltak, írták le a hallottakat.

³⁾ A törökök így is nevezik Mohammed vallását.

neki veszély idején segítségére volt, meghalt. A prófétát nagyon meghatotta ezen esemény, de látván, hogy magányba vonulása által fáradtsággal és veszélylyel alkotott vallása szétbomlanék, annál erélyesebben hirdette tanait. Alig csillapult a próféta fájdalma némileg Abu-Taleb elvesztése fölött, a halál hü nejét, Cadidschát ragadta el. Ezen veszteség Mohammedet szintén nagyon megindítá, de ezen fájdalmát csakhamar feledni látszott. A próféta neje halála után egyre szaporította nejei számát, s halála után kilencz özvegyet hagyott hátra; ezek közt említést érdemel a ravasz Aischa, Abu Bekr leánya, és Hafza, Omár későbbi kalifa ¹⁾ leánya.

Néhány arab törzs, melyek még a természeti elemek imádását követték, összeesküvést szőtt Mohammed élete ellen. A próféta a veszélyről értesülvén, Abu Bekr barátjával és néhány híveivel Medinába sietett az összeesküvők elől. Ezen menekülés, mely 622-ben történt, és Mohammednek majdnem életébe került, a törököknél Hedschra vagy Hidschrat név alatt ismeretes; innen kezdik a törökök időszámításukat.

A prófétával menekülők *muhadschirim* (kivándorlottak), a segélyt nyújtó médek pedig *ansar* (segédtársak) disznevét kapták, utódjaik még maig is viselik e disznevét.

Mohammed Medinában különféle vallásfelekezetűeket igyekezett hitére téríteni. A zsidók a próféta tanáról semmit sem akartak hallani, azért Mohammed boszut forralt ellenök.

Medinában nevezetes törvényeket szerzett az új hitközség számára, és moschét ²⁾ építtetett, azonban ez nem fejeztetett be.

Azon idő alatt, míg a próféta Medinában működött, a lázadás ismét megszűnt.

Néhány arab törzs elszakadván a többitől, elhagyta régi vallását (természeti elemek tisztelete) és az izlamra tért át. E néhány törzs áttérése a prófétának nagy hasznára vala, ki most kisebb hadjáratokat rendezett, melyek jobban rabló kalandoknak nevezhetők. A szerencse eleinte a próféta seregének kedvezett, ki egy zsidó karavánt megtámad-

¹⁾ Helytartó, fejedelem.

²⁾ Imola, templom.

ván, azt kifosztotta, és a Medinából segítségre jött katonákat megszalasztotta.

Mohammed ezen hadjáratok által a zsákmány után leselkedőkkel szaporította pártját, és Arábia nagy része a prófétának hódolt, ki nyilvánosan fölvette a főpapi és királyi méltóságot.

Nagyobb hadjáratokról az arab hagyományokban említés nem tétetik; csak egyszer készült a próféta Görögországot meghódítani, de a kellő haderő hiányában terve abbanmaradt, és ezután csak több törzs meghódítását tűzte ki célul. Béke idején a próféta többször ünnepélyes zarándoklást tartott Medinából Mekkába, a Kaaba tiszteletére. Így pl. a Hedschra (Hidschrát) tizedik évében ismét nagy zarándoklás tartatott; ez Mohammed utolsó zarándoklása vala a földön. A próféta e zarándoklásból hazatérve megbetegedett; eleinte betegen is eljárt naponta a lakához közellévő imolába, később pedig, midőn már nem tudott járni, szolgák vitték oda.

A próféta egészségi állapota napról napra rosszabb lett, és ő maga is érezvén halálát, összehitta pártja főnökeit, őket az „igaz hit“ megtartására inté, a felebaráti szeretetet ajánlá, és azután lázas rohamot kapván, Aischa neje karjai között jobblétre szenderült. Nehány arab hagyomány szerint Mohammed egy zsidónőtől mérgeztetett volna meg; de előbb említett kimulása a prófétának sokkal valószínűbb, mert a próféta sokszor szenvedett rohamokban, és ilyenkor néhány hétig egészen odavolt.

* * *

Mohammed mindig kitünő egyéniség marad a világtörténelemben.

Keleten az egy igaz Isten hitét alapította, és nem csekély fáradozással, mert ellenségei nem egyszer téríték el a népet tőle. Tanai, melyek részint a zsidó, részint más vallásból szedvék össze, az akkori idők viszonyaihoz voltak készítve. Hogy Mohammed nem volt esaló és pénzvágó ember, onnan látjuk, mert midőn valamely karavánt megtámadott és kifosztott, a zsákmányt emberei között egyenlően osztotta fel, a reá eső részt pedig a szegényeknek adá. Mohammed

az angyali megjelenéseket nem gondolta ki, ő azokat lázas rohamaikban látta és azok valódiságáról teljesen meg volt győződve.

Schwartzter Géza.

Kis leány halálára.

Ragyog az ég:
Sok csillag van rajta;
Ily ragyogó
Sohsem volt még arcza.
Tán ünnepet
Tartanak keblében
S azért úszik
Oly szokatlan fényben!?

Ragyog az ég
Leirhatlan fényben
Mert ünnepet
Tartanak keblében:
Most repült fel
Egy aranyos lányka; —
Most írják az
Angyalok sorába.

Városov Mihály.

A vak koldus.

Koldusbottal, roskadt lábbal vánszorog a szegény
koldus,
Házból házba bekopogtat, nem könyörül rajta a
dús;
Némán türi fájdalmait, ajka nem fakad szitokra . . .
Megnyugszik a jó Istenben, ha itt nem, fön lesz
jutalma.
Gazdag ajtaja előtt áll s hallszanak a fájó hangok:
„Oh! Adjatok valamieskét! — Szegény öreg. —
Éhes vagyok.“

Nem könyörül rajta senki, durván utasítják őt el,
Nem tudván, mily fájdalomhúrt pengetnek meg e
tettökkel, —
Jól mondja az Idvezítő, hogy „boldogok a szenvedők,
Hogy ha itt nem, fön az égben jutalomra várhatnak
ők.
Szegény ajtaja előtt áll, s hallszanak a fájó hangok:
„Oh! Adjatok valamieskét! — Szegény öreg. —
Éhes vagyok.“

Nem utasítja el senki, — alamizsnát szegény
vaknak!

Oh, a szegények szívében sok jó indulatok laknak!
Kevés van, de abból mégis juttatnak ők a sze-
génynek;

És hogy nekik mi se' marad, oh ők attól mit se'
félnek.

Haza vánszorg a szegény agg, s nem halljuk a
fájó hangot:

„Oh! Adjatok valamicskét! — Szegény öreg. —
Éhes vagyok.“

A temető végzugában egy kis sirhant domboro-
dik, —

Nincs fejfája, mely mutatná, hogy a koldus nyu-
goszik itt;

Kopár a hant, nincsen senki, ki gondot viseljen
rája . . .

Könyút nem ejt itten ki sem; pusztá itt a sirnak
tája.

Csak emléken él ő, s ezt is kik ápolják? A sze-
gények . . .

Néha-néha eszökebe jut, a kiszorított szegény
öreg . . .

Kiss Sándor.

A fülemile.

— Rege. —

(Képpel.)

Réges-régen volt már, — de azért mégis igaz, a mennyiben annyiban, — de épen mivel oly régen történt, érdemes ezt a históriát elbeszélni, mielőtt elfeledem, annál is inkább, miután az egész nagy világon azt más senki sem tudja.

Tehát sok-sok évvel ezelőtt Chinában egy császár élt, ki épen olyan chinai császár volt, mint a mostani, csak hogy palotája a leggyönyörűbb volt az egész világon, egészen a legfinomabb porcellánból, de olyan tökéletes, hogy ugyan vigyázni kellett azoknak, kik benne jártak-keltek. A kertben valóságos csodavirágok nyíltak, s a legszebbekre ezüst csengők voltak kötve, melyek csengtek, ha valaki arra ment, hogy észrevegye a pompás virágokat.

Bizony, minden úgy ki volt spekulálva a császár kertjében, mely oly messzire ki-

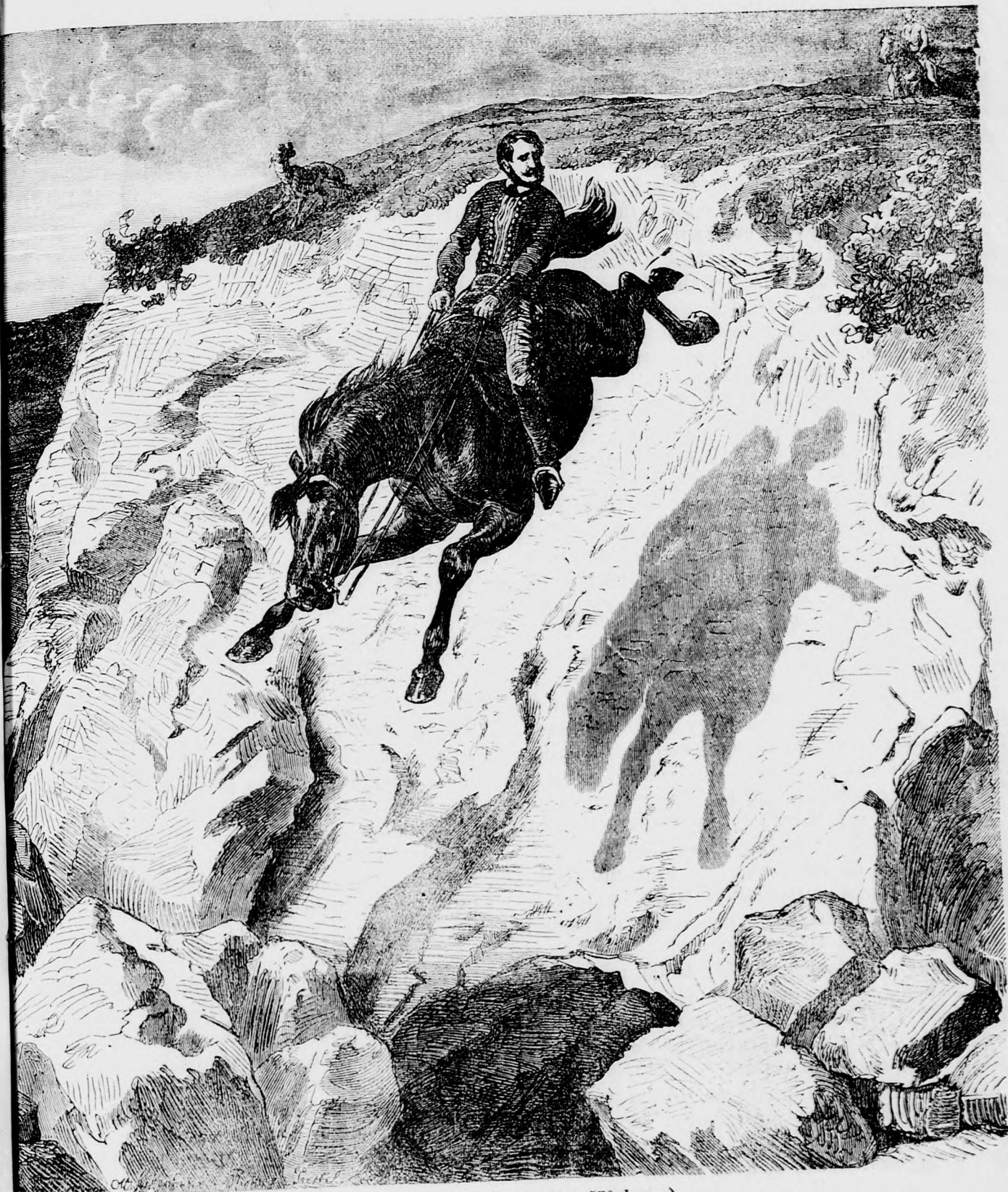
terjedt, miszerint a kertész maga sem ismerte a végét; s ha az ember mindig tovább és tovább ment, akkor a leggyönyörűbb erdőbe ért, mély tavakkal, és ezen erdő egész a tengerpartig terjedt, és a tenger mély volt és kék; a fák ott olyan magasak voltak, hogy a legnagyobb hajók is elmehettek a víz felé nyúló ágaik alatt, — és ezen sűrű, lombos fák árnyában lakott egy fülemile s az olyan szépen énekelt, olyan szépen és gyönyörűen, hogy még a szegény halász is, kinek annyi dolga volt, megállítá sajkáját s hallgatta ezüst-csengésű dallamát, ha éjjel arra evezett, hogy kivetett hálóját felhuzza.

— Oh Istenem, milyen szép ez! — de aztán hálójára kellett vigyáznia, s akkor megfélekedezett a madárról; de ha a jövő éjjel megint arra ment s meghallotta a csodamadár dalát, ismét csak sohajtá:

— Oh Istenem, milyen szép ez! —

Idegenek jöttek a világ minden részéből a császár városába, s bámulták pompáját,





Merész ugrás. (Lásd szövegét az 570. lapon.)

a palotát és a kertet, de midőn a fülemilét énekelni hallották, mindnyájan azt mondták:

— Ez mégis legtöbbet ér valamennyi közt! —

És az utazók beszéltek róla, midőn hazajöttek, és a tudósok sok könyvet irtak a városról, a kertről, de a fülemiléről sem feledkeztek meg, őt magasztalták legjobban; és a kik verseket tudtak írni, a leggyönyörűbb költeményeket irták a fülemiléről.

A könyvek megfordultak az egész világban, s néhány közülök a császár kezébe is eljutott. Arany trónján ült és olvasott, minden pillanatban fejével bólintott, — de nem azért, mintha elszundikált volna, — hanem azért, mert örvendett városa, palotája és kertje pompás leírásának.

„De a fülemile mégis legtöbbet ér!” — Ez volt oda írva.

— Micsoda az? — kérde a császár; — a fülemilét én nem is ösmerem! Hát van olyan madár itt az én birodalmamban, sőt az én kertemben? azt soha sem hallottam! ezt a könyvekből kell nekem megtudnom!

És aztán oda szólítá a szolgálattevő udvaronczt, az pedig olyan nagy úr volt, hogy ha valaki, a ki nem volt oly előkelő, mint ő, vele beszélni vagy tőle valamit kérdezni mert, nem szólt egyebet, mint: „P!” — az pedig Chinában sem jelent valamit.

— Azt hallom, hogy itt valami nagyon nevezetes madár van, melyet fülemilének neveznek! — mondá a császár; — azt mondják, ez érne legtöbbet egész nagy birodalmamban! Miért nem szóltatok nekem róla!

— Én soha sem hallottam a nevét! — felelé az udvaronc, — nem mutatták be soha az udvarnál! —

— De én akarom, hogy ma este ide jöjjön s előttem énekeljen! — mondá a császár. — Az egész világ tudja, mim van nekem, csak én nem tudom! —

— Én sem hallottam őt eddig emliteni! — szóla az udvaronc, — de keresni, és meg fogom őt találni!

De hol található az? Az udvaronc le-s felfutkosott valamennyi lépcsőn, valamennyi teremben, valamennyi folyosón végig szaladgált, de azok közül, kikkel találkozik, egyik sem tudott valamit a fülemiléről, soha sem hallották hírét, — és az udvaronc ismét oda szaladt a császárhoz s

mondá, hogy az bizonyára csak olyan mese, melyet azok találtak ki, a kik könyveket irtak, mert: „Császári felséged nem is gondolhatja, mi mindent összefirkálnak! az pedig mind csak hazugság, olyanforma, mint a bűvészet!”

— Hanem azt a könyvet, melyben én ezt olvastam, Japán hatalmas császára küldte nekem, s így nem lehet hazugság. Hallani akarom a fülemilét! itt legyen ma estére! Legmagasabb kegyemben részesül. Ha nem jelenik meg, akkor az egész udvari népség hasán kalamajkát fogok járatni, midőn megvaesorált!

— Tzing-pe! — mondá az udvaronc, s megint eszeveszetten kezdett futkosni, lépcsőn le, lépcsőn fel, — valamennyi teremben, valamennyi folyosón végig szaladgált, s a fél-udvar szaladgált vele együtt, mert nem szerették volna, hogy hasukon kalamajkát tánczoljanak, épen mikor jóllaktak kutyazsirban kirántott kacskaringós férgekkel s egyéb afféle finom ételekkel. Volt most tudakolás, kérdezősködés a csodálatos fülemile után, melyet az egész világ ismert, épen csak az udvari nép nem.

Végre találtak egy kis leányt a konyhában. Ez mondá:

— Oh Istenem, a fülemilét én jól ismerem, ez tud ám énekelni! Minden este szabad nekem hazamenni és szegény anyámnak az étel-maradékokat elvinni; ő lenn lakik a tengerparton, s midőn aztán visszafelé jövök, s fáradtan az erdőben pihenni leülök, akkor hallom a fülemilét énekelni; és minél tovább hallgatom, annál édesebben zengedez, szemem könybe lábbad, — épen úgy tetszik nekem, mintha édes anyám megcsókolna!

— Kis főzőnő! — mondá az udvaronc, — én jó állást szerzek neked a császári konyhában, s azon engedélyt, hogy a császárt ebédelni láthasd, ha oda vezetsz minket a fülemiléhez, mert ma estére meg van híva az udvarhoz.

És így hát mentek mendegéltek azon erdő felé, hol a fülemile énekelni szokott; a fél-udvar velök ment. Midőn legjobb menésben voltak, egy tehén kezdett bögni.

— Oh! Ah! — kiáltottak az udvaroncok, — megvan! megvan! Csodálatos, milyen nagy erővel bír az a kis állat! De

nekem úgy tetszik, mintha már hallottam volna valahol.

— De ez nem fülemile, hanem egy bögő tehén! — mondá a kis konyhaleány; — még messze vagyunk az erdőtől.

Tovább mentek. Midőn egy tóhoz értek, hol a békák javában brekegtek és siralmasan búgtak, megállt a császári udvari püspök.

— Pompás! — mondá, — most hallom őt! Épen úgy hangzik, mint apró harangok!

— Békák azok, méltóságos uram! — mondá a kis leány. — De úgy gondolom, már nemsokára hallani fogjuk.

És csakugyan — a fülemile csattogni kezdett.

— Ez ő! ez ő! — kiáltá a kis leány — hallgassák! hallgassák! és lám! amott ül!

Ezzel egy kicsiny, barnás-szürke madárra mutatott, mely fenn a fa-ágon ült.

— Lehetetlen! — mondá az első udvaronc, — ilyenek soha sem képzeltem volna a fülemilét! milyen egyszerűn néz ki! bizonyára azért vesztette el színét, mert nagyon megzavarodék, hogy annyi előkelő uriembert lát!

— Kis fülemile! — kiáltá a leányka hangosan; — legkegyelmesebb császáruk nagyon ohajtja, hogy előtte énekelj!

— Igen szívesen! — felelé a fülemile, s aztán énekelt, csattogott, hogy csak öröm volt hallgatni.

— Épen úgy hangzik, mint üvegharagok! — mondá az udvaronc, — s nézzétek kis torkát, hogyan dolgozik! Különös, hogy mi még soha sem hallottuk őt! úgy hiszem, nagy szerencsében részesülend az udvarnál.

— Énekeljek még egyszer a császár előtt? — kérde a fülemile, azt híván, hogy a császár is ott van.

— Gyönyörűséges kis fülemilém! — mondá az udvaronc, — van szerencsém, önt a mai nagy udvari estélyre meghívni, hol ő császári felségét megigézendi ékes hangjával!

— Az legjobban hangzik a zöldben! — mondá a fülemile; de azért mégis szívesen elment velök, midőn hallá, hogy a császár őt hallani ohajtja.

A palota ugyan fel vala díszítve. A falak és a talaj, melyek mind fehér porcellánból voltak, szinte vakitón sugárzának a sok

ezer gyertyának fényében; színes lámpák és a legpompásabb virágok, melyek legjobban tudtak csengetni, voltak a folyosón elrendezve; volt aztán lőtás-futás, s olyan szelet csaptak, hogy valamennyi csengő szólt, — az ember a sok csengés-bongástól saját szavát sem hallotta.

Azon nagy terem közepén arany páleza volt felállítva, arra kellett a fülemilének ülnie és énekelnie; ott volt jelen az egész udvar, és a kis konyhaleánynak megengedték, álljon az ajtó mögött, mert most már „valóságos udvari szakácsnő“ címet viselt. Mindnyájan a legfényesebb mezben jelentek meg, s mindnyájan a szürke kis madárra néztek, melyet a császár kegyes bólintással üdvözle.

És a fülemile oly gyönyörűen énekelt, hogy a császár szeme is könnybe lábbadt, s a könyvek végig gördültek orczáin. És ekkor a fülemile még szebben énekelt, még szívrehatóbban; és a császár annyira örvendett s mondá, hogy a fülemilének az ő aranypapucsát kell a nyakába akasztani. De ő szépen megköszöné a nagy kegyességet.

— Könyet láttam a császár szemében, az nekem a leggazdagabb jutalom! A fejedelem könyei csodálatos hatalommal birnak! Isten látja szívemet, — én eléggé meg vagyok jutalmazva! — mondá, és újra kezdett csattogni édes, bűbajos hangjával.

— Oh ez a legbecsesebb teremtés! — suttogtak a hölgyek, s vizet vettek szájokba, hogy szinte csuklottak, midőn valaki hozzájuk szólt, s azt hitték, hogy most már ők is fülemilék.

Sőt az inasok és komornák is kinyilatkoztatták meglepedésüket, az pedig már nagy dolog, mert azokat legnehezebb kielégíteni. Bizony a fülemile nagy kegyben és tetszésben részesült.

De most az udvarnál kellett maradnia. Pompás aranyos kalitot kapott s szabad volt neki napjában kétszer és éjjel egyszer kimennie. Tizenkét szolgáló kísérte őt, kik lábára selyem-szalagot kötöttek s azt jó erősen tartották. Bizony az ilyen kirándulás nem sokat ért.

Az egész város beszélt a nevezetes madárról, s ha két ember találkozott, akkor az egyik csak annyit mondott: „Füle!“ — és a másik szóla „Mile!“ — s aztán nagyot



Halóköti Irlandi asszony. (Tásd szövését az 571. lapcn)



Szegény gyermekek garasos ebédje Londonban. (Lásd szöveget az 571. lapon.)

sohajtottak és megértették egymást; sőt tizenegy gyermeket neveztek el az ő nevére, de egyik sem birt az ő hangjával. — —

Egyszer nagy csomagot hoztak a császárnak, mire rá volt írva: „*A fülemile*“.

— Itt van egy új könyv kedves hires madarunkról! — mondá a császár; de nem könyv, hanem egy remekmű volt, a mit a kis doboz tartalmazott: egy mesterséges fülemile, mely az elevenhez hasonlítana, csakhogy teli volt rakva gyémánttal, rubinttal és zaphirokkal. Ha a műmadarat felhúzták, akkor ama darabok egyikét, melyeket a valódi fülemile énekelt, — ő is elénekelte, és akkor mozgatta farkát le s fel, s az arany és ezüst csak úgy ragyogott rajta, és gyémánt-szemai sugárzottak. Nyakára szalag volt kötve s arra írva:

„A japáni császár fülemiléje szegény a chinai császár fülemiléjéhez képest“.

— Ez pompás! — mondták mindnyájan, és az, ki a műmadarat elhozta, mindjárt e czifra czímet kapta: „*Császári fő-fülemilehozó*“.

— Most együtt kell énekelniök, milyen gyönyörű verseny lesz az!

S így együtt kellett énekelniök; de az nem igen jól ment, mert az igazi fülemile az ő módjára énekelt, a műmadár pedig hengeren járt.

— Ő nem hibás, — mondá a mester, — az én madaram nagyon pontosan jár s egészen az én iskolám szerint! —

Most egyedül énekelt a műmadár. Épen oly tetszésben részesült, mint az igazi, és aztán szebb is volt, épen úgy csillogott, mint a karpereczek és fülfüggők.

33-szor éneklé ugyanazon egy darabot s még sem fáradt el; a hallgatók pedig mindig újból akarták őt hallani. Hanem a császár mondá, hogy most már az igazi fülemilének is kell énekelnie, — — — de hová lett az? . . . Senki sem vette észre, hogy ő ezalatt a nyitott ablakon ki — és elrepült zöld erdejébe.

(Vége következik.)

Merész ugrás.

(Képpel.)

A legderekabb magyar lovas életéből egy kalandos jelenetet mutatunk be kedves olvasóinknak képünkön. Országszerte ismeretes gróf Sándor Mórnak, a vakmerő lovasnak neve, ki páratlan lovaglásaival telt minden műlovaron, s dőnthetlenül bebizonyította, hogy csakugyan lóra termett nemzet a magyar.

Azon vakmerő lovas kalandoknak, melyeket gróf Sándor többnyire saját maga által idomított lovain véghez vitt, párját idegen földeken is hiába keressük, mert sehol sem találjuk. Több mint 300 ilyen kalandja volt, melyek mindegyikéhez rendkívüli bátorság, páratlan ügyesség, de egyszersmind ritka szerencse is kellett, hogy életkockázttató vakmerő kísérleteiből megmeneküljön.

Egyszer a többi közt keresztül lovagolt a Dunán, midőn azon már a jég megindult, s midőn már már elérte a budai partot, megfordítá kedvenc „Tatár“ nevű lova fejét, s a zajló folyamon úgy jött Pestre vissza. De valamennyi közül tán mégis legveszélyesebb volt a képünkön ábrázolt önkénytelen merész ugrás, vagyis inkább lezuhanás, mely igen könnyen életébe kerülhetett volna.

A gróf épen külföldi utazásából tért vissza s egyenest Bián fekvő birtokára utazott, hol „Gonosz“ nevű lovát, melyet ő maga tanított be, hosszú távolléte alatt egészen elkapatták, s a makranczos paripával senki sem boldogulhatott. — Gróf Sándor híres volt arról, hogy nem akadt oly szilaj mén, melyet, ha felkaphatott rá, meg ne szelidített volna. Az elszilajodott Gonoszt is rendre akará tanítani megint.

Megnyergeltette s hátára pattant, de a ló semmi módon sem mozdult helyéből. A gróf parancsára végre a lovaszok ostorcsapásokkal indították meg, de ekkor annyira neki vadult, hogy egész dühhel kirohant a kastély udvarkapuján, s árkon-bokron át repült lovasával. Először is egy parasztház kapuját, s aztán több utjában lévő kerítést ugrott át, s végre a szabadba érve, gazdáját egy kőbányának vitte. A gróf hiában iparkodott a neki szilajodott állatot föltar-

tóztatni, vagy más irányt adni futásának, fejéről rég leesett a kalap ez örült rohanásban; lovásza, ki megszokta urának ezen furcsa kedvtöltéseit, nyomába sietett, a mennyire lehetséges volt, de egyszerre csak rémülten látja, hogy ló és lovas szemei előtt eltűnik, — s midőn oda ért, látta, hogy a szilaj ló épen nekirohant egy hegyszakadásnak, s lovasával együtt lezuhant az ötven lábnyi mélységbe. Szerencsére a lenn felhalmazott porondra estek s egyik sem sérült meg. A ló megrázta magát s folytatta iramlását, de a lovas is a nyeregben maradt. Most egy hasig erő sárpocsátán hurezolta őt keresztül, — s a gróf látván, hogy a ló tökéletesen eszeveszett, neki nyargalt egy fának, s a megfélemezhetlen paripa eszmélet nélkül összerogyott alatta.

Hálókötő irlandi asszony.

(Képpel.)

Az irlandiak, tudniillik a valódi *írek*, szegénysége és elmaradottsága általánosan ismert dolog; a köznép most is ép azon jelleget viseli, melyet évszázadok előtt viselt, s foglalkozása szintugy századok óta nem változott. Galway városnak egy része, Claddagh, például, — ki tudja mióta? — folyvást halászatból él, férfiak, nők egyaránt ezzel foglalkoznak. E halásznép lakásai természetesen szegényesek, olyanok mint századok előtt is voltak, igényeik szintén; ennél fogva szokásaik is nagyon egyszerűek. Egyben másban hasonlítanak a mi cigányainkhoz.

Az asszonyok is szeretnek pipászó mellett beszélgetni, valamint munkaközben is rá-rá gyujtani. A pálinka, természetes, hogy mind a két nem részére van teremtvé, az írek közt csaknem annyi a részeg asszony mint a részeg férfi. A mi öreg mánink itt nagy figyelemmel kötögeti a hálót s mellé pipázgat, majd ha a kedves családot hazavárja a tengerről, megfőzi a jó nemzeti eleddel: a burgonyát ebédre, vagy vacsorára, no természetesen csak ugy hajában, s ha „jó fogással“ jönnek haza, bizonyosan egy kis „pálinkával“ is kedveskedni fog nekik, már csak azért is, hogy maga is ihassék.

Szegény gyermekek garasos ebédje Londonban.

(Képpel.)

London keleti részének Szent-György nevű népes és szegény külvárosában, lelkészenek főfelügyelete alatt több jótékony intézetet tart fenn az egyházközség. A szegény, kóborló gyermekek — ezeknek száma oly óriási városban mint London, szintén igen, igen nagy — számára néhány évvel ezelőtt fölállított iskolába már több mint 300 gyermek van beírva, s egyre másra 200 gyermek jelenik meg mindennap az iskolában. A vasárnapi iskolába 120 gyermek van felvéve s középszámmal 40 van jelen mindig. Az iskolával összekötve van filértakarékpénztár, kölesön-könyvtár, anyák találkozója, kötő-iskola, mint megannyi jótékony intézet, s eszközlője sok anyagi és erkölcsi jónak.

De mindannyi közt egy sincs jótékonyabb, mint a község által fenntartott leveskonyha, mely az iskolaház mellé van építve, s melyben naponta 1000 adag tápláló levest főznek és osztanak ki egész télen át az éhező, elsanyarult s beteg lakosok, felnőttek és gyermekek számára; azonkívül minden szerdán ebédet, a község- vagy szomszédbeli gyermekek számára, fél penny — körülbelül 2 krajczár — fizetésért.

Képünk egy ily szerdai gyermek-ebédet ábrázol. Vidám és lelket emelő látványa a jótékonyaságnak, mely a jóllét és boldogság érzetét ismerteti meg a szegény, elhagyott, többnyire hajléktalan árvákkal.

Nézzétek, kedves olvasóim, kik jó, szerető szülék által gyöngéden ápoltatva, kellemes, kényelmes otthon lakói vagytok, s nem ismeritek tán névszerint sem azon végtelen nyomort, sanyaruságot, szenvedést, mit az ilyen szerencsétlen gyermekeknek ki kell állniok, — nézzétek, mily hálás megelégedéssel kanalazzák a garasos ebédet; s ha tán egyszer-másszor valami nem úgy történik a mint épen ohajtanátok, s roskedvűek, elégedetlenek vagytok, — akkor vessetek egy pillantást e képre, s gondolatok a szegény, elhagyott gyermekek garasos ebédjére!

Este van a faluban.

(Képpel.)

A nap leszáll a messze láthatáron, — alkonyodik, este lesz a faluban. A csorda hazafelé ballag a poros uton, az aratók is befejezték napi munkájukat, a leányok dalolva jönnek hazafelé. Az „anyjuk“ már fel is fálalta az egyszerű vacsorát, a háztetön egypár galamb turbékol, bókol, nyilván azon tanakodnak, vajjon magukra hagyják-e már a fiakat a fészekben, vagy oda üljenek melléjük? —

János gazda is hazajött, s épen midőn a tiszta tornácson, melynek eresze alá a bőven termő régi almafának egyik ága behajlik, mintegy kínálva azt a szép sárgapiros orcájú almát, — le akar-
nak ülni, megkondul a faluban az esti harangszó. János gazda feláll, ájtatosan elveszi süvegét, a

Pisti letérdel anyja mellé, ki a kis Pankát ölben tartva összesze-teszi kezeit és Pisti szépen elmondja az „Esti-
imát“, a mint a „Tanító bácsi“ az iskolában előadta. —

Csend lesz kívül, belül, — a galambok abbahagyták a turbékolást, még a fehér cicza is csendesesen ül tányérja mellett; a kis Panka még nem tud beszélni, ő csak hallgatja bátyja szavait.

„Amen!“ — a harang utolsó hangjai elhalnak a rezgő esti légben, — a kis család leül az asztal körül, s míg a vacsorát elkö-
ltik, ott a keleti égen feljött a hold s nyájasan tekint be a tornácra.

János gazda felkel, mert még a kaszát

akarja „kiverni“, leül az eresz alá, Pisti meg már hozza a kis üllöt és kalapácsot. Míg a menyecske eltakarítja az edényt, addig Pisti kis hugával játszik. A gazda egyre üti a kasza élet, mert holnap belefognak az ural-
ság zabjába; — Pisti felmén a szénapadlásra, a menyecske bemén a szobába, s nemsokára hallatszík csengő hangja a nyitott ablakon át, a mint a kis Pankát elaltatja:

„Esteledik, alkonyodik,
Gulya, ménes takarodik!“



Este van a faluban.

Vadászjelenet Szurinamból.

(Képpel.)

Egy utazó iratából közöljük a következő sorokat:

Szurinamban még a kigyónál is jobban rettegett vadállat a jaguár, melyet ott hibásan tigrisnek neveznek. Nagy mennyiségben kóborolnak ezek az ősvadonban, s veszedelmessé teszik az egész vidéket. Oly bátrak, hogy az istállóba is betolakodnak s ott a marhát megölik. Ez okból a házi állatok nyakán mindig csengő van, s a pász-
tor időnkint belefúj nagy kürtjébe, hogy a ragadozó állatot elriaszsza.

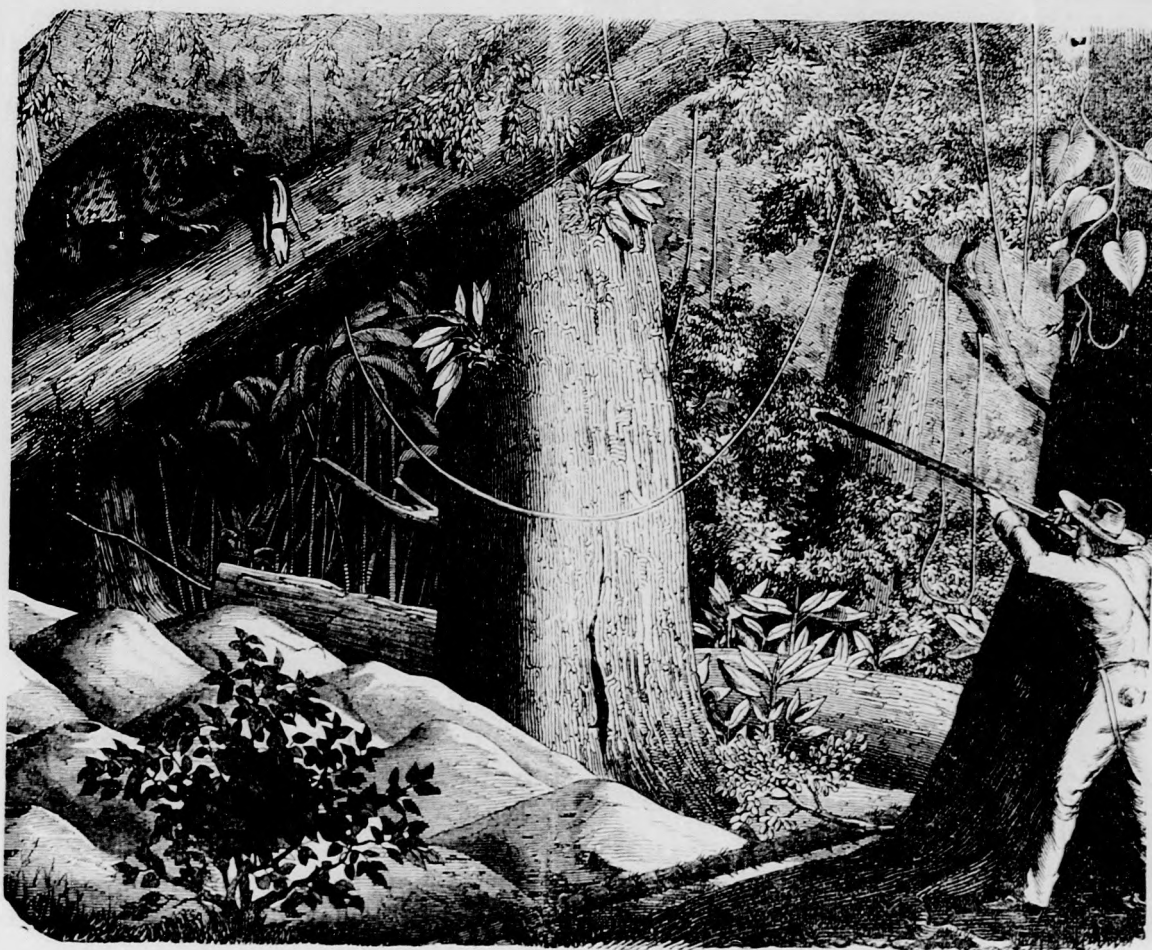
Több évig lakván Szurinamban, elég alkalmam volt ezen vérszomjas állatokkal megismerkedni. A többi közt egyszer, tavasszal egy ismerősem látogatott meg, kinek nem messze szép gulyája volt, s panaszkodék, hogy egy idő óta a tigris vagyis jaguár naponként egy darab marháját elrabolja, s most vadászokat keres, kik e csapástól megszabadítanák.

Én, szenvedélyes vadász lévén, azonnal vállalkoztam, s a kijelölt napon megjelentem a hely színén; de mivel a többi vállalkozók nem jelentek meg, magam indultam a vadászatra kutyámmal, a mindenfelől erdővel környezett legelő felé. Oda érve, nagy zavarodásban találtam a gulyát, a marhák eszeveszetten futkostak, bögtek, ordítottak, s végre megállapodva, csoportokba álltak, fejjel befelé fordulva.

Golyóval töltém meg fegyveremet, sár-

Midőn a szép de szerfelett gonosz tarka cicza engem megpillantott, a kutyát letette a fára, egyik lábával tartotta, s farkát erősen csóváltgatta, mint a macska szokta, mikor haragszik, s bátran farkas-szemet nézett velem.

Ideje volt, hogy löjjek, mert a jaguár ugrásra készült. Puskám két csövét egymásután rásütöttem. Az egyik golyó az állat fejét találta két szeme közt, a másik nyakát furta át.



Vadászjelenet Szurinamból.

kányát felhuztam s vártam, mi következik. Minden csendes volt, csak a gulya bikái bömböltek, hányva a földet szarvaikkal. Most megindultam az erdő felé. Kutyám nyomot lelt, szaglászva, esaholva az után haladt, s egyszerre elnémult. Én gyorsan utána siettem, s a mint egy téresebb helyre értem, — ott látom, körülbelül 15 lépésnyire előttem, kutyámat az izmos jaguár fogai közt, mely épen egy fára mászott fel, hogy ott kényelmesen reggelizzék, — e jelenetet ábrázolja képünk.

Én most hirtelen egy vastag fa mögé vonultam, a jaguár pedig e pillanatban, fájdalmasan felordítva, épen azon helyre ugrott, hol előbb álltam vala, s dühösen belevágta karmait, fogait a fa sudarába. De ez volt utolsó erőfeszítése, — a következő perczben élettelenül rogyott a földre.

Én pedig vadászkésemmel megnyúztam, gyönyörű bőrét magammal vittem, s most is kandallóm előtt diszlik, szépen kidolgozva, s fényes üvegszemmel nézi a lobogó tüzet.

Imádjad Istened! . . .

Ha illatos virágok közt
Beszivod a léget,
Ezt oh soha se feledd el:
Imádjad Istened!

Ha a zöld erdő árnyában
Hallgatod a madárdalt,
Jusson eszedbe: mindenik
Istennel lenni ohajt!

S ha meglátod a pacsirtát
A magasba szállni:
El ne felejtsd Istenedhez
Forrót imát küldni!

Hogyha imád tiszta leszen,
Melyet Istenhez fel-
Küldesz: meglásd, Istened sem
Hagy soha téged el.

Timár Károly.

Kis köszöntő.**Anyám nevenapján.****XX.**

Mit lángoló ajkam ohajt
Dicsőt, pompásat neked;
Mit ma szívének mályéből
Kivánhat jó gyermeked:
Az Ur Isten adja meg!

Égen-földön tél borongott,
Miként kebledben a gond;
Azt elüzte rég a tavasz,
Ezt üzzék el vig napok . . .
Az Ur-Isten adja meg!

Hiszem, kéred a Teremtőt:
Bánatodat vegye el;
Élted egéről a felhők
Gyász-fátyolát tépje el . . .
Az Ur-Isten adja meg!

Én leginkább azt szeretném:
Betegséged vihara
Ha elmenne oda végkép,
A hol van a Zahara . . .
Az Ur-Isten adja meg!

Vigság öleljen csak téged,
Csókoljon csupán öröm;
Boldogságod szálaiból
Nyíljék egy virág-özön . . .
Az Ur-Isten adja meg!

Reád üde ép egészség
Mosolyogjon szüntelen;
Gazdag áldás és szerencse
Álljon minden lépteden . . .
Az Ur-Isten adja meg!

Megelégedés karolja
Által egész éltedet;
Láthatod teljes boldogságban
Szeretett gyermekedet . . .
Az Ur-Isten adja meg!

Tiszta szivemből kívánom:
Teljesüljön mind, a mit
Ohajtanak nemes-fényes
Vágyaid és álmaid . . .
Az Ur-Isten adja meg!

XXI.

Köszöntsön, ha ébred a hajnalnak pirja,
A vidámság, ez az üdvözlő pacsirta;
Boruljon reményed fényes, gazdag ága
Szeplőtlen szívednek nyugalmas tavára.

Lelkednek mosolygó égboltján az öröm
Napjáról ragyogjon tiszta sugár-özön;
Ne csak álmaidban: ébren is kísérjen
Téged a szerencse minden egyes lépten.

Boldogság és áldás fogjon mindig veled
Kasztor- és Pollukszként igaz testvér-kezet;
S így ha életedből földi üdvösség lett:
Száz évig élvezd e földi üdvösséget.

Városov Mihály.

Adomák.

— Krónikás adoma. IV. Henrik, a francziák királya, egy alkalommal sétálása közben egy szégyes öltözetű öreg embert talált elő. Nagy ezüst szakállá és fehér haja tiszteletre gerjesztők voltak ugyan, de arca daczos és szüntelen haragos volt. Midőn a király látta, hogy az agg ember még csak rá se tekint, oda ment hozzá. A vén férfiú csak tovább szipogatta pipáját.

A királyt még inkább érdekelni kezdte ezen ember, midőn nem is üdvözölte.

— Ki az urad? — kérde tőle a király.

— Magam! — válaszolá az öreg daczosan.

— No hát mondd meg az uradnak, hogy nagyon ostoba ember!

— **Hogy adott el egyet.** Két cigánygyereknek a plébános volt bérmaapja. Ők tehát nála ebédeltek. — Persze bámulták a rajkók, a mit ott mindenfélét láttak.

Másnap reggel az idősebbik így szólítja meg pajtását:

— No more! láttál-e már olyan gyenyerű ezüst kanalakat?

— Pajtás! soha —

— Mit gondolsz, hogy lehetett egy darab?

— Bíz azst nem tudom —

— No én három forintért ádtam el egyet.

— **A vice tanár.** Egy népiskolába legalább is hatvan növendék járt. Már alig fértek el a kis iskolában. A tanító, hogyha megharagították, — nem vert, mivel nem járhatott a szűk padok közt, hanem veretett.

Volt pedig abban az iskolában egy kis ripők, a ki mindig haragította a tanárt.

— No már megint hogy ülsz, Ferkó! — kiált rája a tanár.

A gyerek nem figyelt a szóra.

— Hallod-e?! Éjnye gaz kölyke! — ütlek!

— Ne bánts, tanító ur, — szólal meg egy markos fiú — és rárohant a gyerekekre, — majd elbánok vele én magam is.

— **Majd ha öreg lesz.** Istvánfalván templomot szenteltek.

— Ej! ej! de vékony hangja van e harangnak, — jegyzé meg egy idős asszony.

— Tudja mit, kedves asszonyság, — mondá a kisbíró, — ez a harang még fiatal, de ha már oly vén lesz, mint kegyelmed, még tán dörmögni is fog!

K. L.

Krónika.

A napokban a muzeumkertben egy tisztességesen öltözött fiatal ember az ott sétálók bámulatára hirtelen lekapta fejről kalapját, azt darabokra szakgatá, tépni kezdé a haját és mindenféle zavaros dolgot beszélt. Csakhamar a kíváncsiak egész tömege csoportosult körülötte, míg végre egy oda érkezett esendbiztos felismerte a szerencsétlen állapotát, és szép szóval a kapitánysághoz édesgeté, honnan bérkocsin a Rókus-kórházba szállítattott. A hirtelen megőrült fiatal ember erdélyi születésű és Karácsonyi a neve.

— **Vasárnap** reggel 8 órakor egy ismeretlen egyén belopózott a hajó-utca 8. sz. házban Kurtz József kávé lakásába és ott egész a hálószobába lopózott, hol a kávé neje aludt. Az asztalról el-

vett egy pénzes tárczát és több ruhát is össze akarván szedni, e művelete alatt zajt csinált, mire Kurtzné fölébredt és segélyért kiáltott. A jó reggelt kívánó azonnal megugrott, de a szertvitatéren a bérkocsisok elfogták. A főkapitányságnál azt vallotta, hogy Klein Mórícznak hívják és bukott terménykereskedő Aradról. A vizsgálat folytán azonban az derült ki, hogy N.-Kanizsáról költözöködött Pestre, s több hónap óta Pesten az aldunasoron lakik. A lakásán motozás alkalmával számos zálogjegyet találtak különféle ezüstműekről, s egy ezüst asztali készletet K. G. jegyekkel.

— **Dr. Barna Ignác** városligeti kertjében egy körtefa most másodízben teljes pompájában virágzik s kedvező időjárás esetében gyümölese is megérhető. A fa levelei a nagy szárazságban mind leszáradtak.

— **Diszes emlékoszlopot** fognak fölláztatni ismét Debreczenben, a kollegium előtti emlékkertben: a Szombathy-Vörösmarty-féle emléket — A debreczeni ref. egyház készítette néhai Szombathy István, Debreczen sz. kir. város (a múlt század végén és e század elején) főbirája — és neje Vörösmarty Zsuzsánna emlékére, kik is részint együtt és főképp az utóbbi, férje halála után, 6 rendbeli alapítványt tettek, tanszékek, árvák segélyezése és a czeplédutezán építendő templom alapjára. Ez alapítványok tőkái most már 50,000 frt körüli összegre mennek. Méltó tehát, hogy emlékek megőriztessék, annyival inkább, mert a mai időben ily nagyobb szerű alapítványok Debreczenben a ritkaságok közé tartoznak. Az emlékművet már rendeltetése helyére szállították.

— **A margitszigeti hidnak** 1875. szeptember elsejére egészen el kell készülnie, részben azonban (Pesttől a szigetig) már 1874. november 1-én fog átadatni a forgalomnak. E hid, mely minden mellék-építményével együtt 4 millió és 200,000 frtba fog kerülni, a legszebb oszlopos hid lesz az egész monarchiában, s felső részei vasból lesznek és Párisban öntetnek. Az alsó összekötő hid építéséhez szintén hozzáfogtak három hét előtt; ez egészen vasból lesz, körülbelül két millióba fog kerülni és 1874. szeptember 1-én már használható lesz.

— **Marta János** czeplédi baromfiárus nejével s egy ismerősével egy kocsis baromfit hozván a pesti vásárra, szombaton este 9 órakor a határszéli csárda közelében hat, tisztességesen öltözöködött egyén elállotta a kocsis utját. Kettő a lovakat fogta. Egyikök pisztolyt szegezve a kocsiban ülőknek, pénzt kért, s midőn ezek azt állították, hogy pénzüik nincs, Marta Jánost úgy arcul csapta, hogy majdnem leszédült a kocsiról. Szegény emberünk erre 1 frt 50 krból álló készpénzt átadta, de a betyárok nem akarván hinni, hogy vásárosainknak több pénzüik nincs, megmozdították, s miután pénzt többet csakugyan nem találtak náluk, a baromfiakat vitték el. Marta üre-

